Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучности сила!

SWOBODA

Рік XVIII. Ню Йорк. Четвер, 1-го сентембра 1910. Число 35. | Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, September 1, 1910. No. 35.

МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ В НЮ-ЙОРКУ.

Ві второк минувшого тиждня, дня 23. серпня зібрало ся о 8. год. з рана около 40 руських сьвящеників з ріжних сторін Америки разом зі своїм Преосьвященим Владикою на доках в Гобокен, Н. Дж; там з'явили ся також в комплєті головні Урядники Р. Н. Союза, представителї ред. „Свободи" і многі люде з дооколичних руських громад. Около 8½ год. показав ся на ріці Гудсон чорний кадовб „Kronprinz Wilhelm-а" і очи всїх вийшовших на зустріч Митрополита, звернули ся в ту сторону. Поклад корабля заповнений пасажирами і пливучий великан в супроводі малих суден зачинає поволи звертатись передом до пристани. „А-ну, хто перший побачить Митрополита на покладі" — питають ся зібрані на доках Русини, а тимчасом корабель приближав ся повсленьки до берега і матрози закинули вже довгі грубезні линви до докових стовпів. „Я вже бачу Митрополита" — відзиваєть ся один сьвященик. „І я вже виджу" — відзиваєть ся другий і справді на корабельнім покладі можна було добачити висшу о голову понад всїх инших пасажирів стать Митрополита, який глядів цікаво в сторону доків, не знаючи певно, чи там хто чекає на Него, чи нї.

По хвили спостеріг Митрополит ожидаючих Його на доцї сьвящеників і як ті кланялись Йому, махаючи у воздусї капелюхами, Він, підносячи свій широкий капелюх, відповідав на ті уклони з усьмішкою на лици. Коли корабель був лише кілька ярдів від берега, Митрополит пізнаючи між зібраними своїх знакомих, звертав ся до них з покладу словами: „Як ся маєте?"... „Як ся маєте?"... Врешті причалив корабель до пристани і докова служба получила кладкою поклад корабля з доком. Тому, що в місци, де висїдали подорожні, був великий стиск публики, яка вийшла на зустріч своїм знайомим, цофнулись Русини на місце свобіднїнше, іменно, під букву „С" на доку, де митові урядники переглядають баґажі тих пасажирів, що їх імена зачинають ся на „С". При кладці-ж лишив ся тільки сам наш Владика і Він перший привитав ся з Митрополитом, коли той ступив ногою на суху землю.

По хвили явив ся Митрополит в товаристві Преосьв. Сотера між ожидаючими Його так духовними як і сьвітськими Русинами і з радісним виразом лиця устиснув кождому руку в рузвелтівський спосіб. Відтак іменем американсько-руського сьвященьства привитав Митрополита щирими словами найстарший лїтами в Америцї о. Іван Констанкевич з Шамокін, Па., іменем Русинів привитав Його голова Р. Н. Союза п. Д. Капітула, а секретар австрийсько-угорського ґенерального консуляту в Ню-Йорку п. Ал. Ґрав-Вандмаєр повитав Його іменем неприсутного під той час в Ню-Йорку ґенерального консуля. І розмовляв ще Митрополит хвильку про се і те з сьвящениками і сьвітскими на доку, а потім в товаристві всїх зібраних пішов Він до автомобіля, що вже ждав на Него. Всюди присутні репортери американських ґазет, продерли ся до Митрополита, хотїли Його про дещо допитуватись, но змучений дорогою Митрополит дав ся їм лише відфотоґрафувати. І всївши до автомобіля разом з Преосьвященим Сотером і двома сьвящениками, поїхав Митрополит до Ню Йорку, до первшорядного готелю Сент Реджіс при 5. евню і 58. улици.

В згаданім готелю відпочав трохи Митрополит, а о 2. год. сполудня дав Преосьв. Сотер в готелю Бокінґгем в Його честь обід, на котрім кромі сьвящеників, Урядників Р. Н. Союза і представителїв „Свободи", були також ґенеральні вікарії Ню-Йорської римо-кат. дієцезії (архиепископ був тодї на вакаціях): Монсіньори М. Л. Лявель і І. Едвардс, згаданий секретар ґенерального австрийського консуляту п. Ал. Ґрав-Вандмаєр і великий приятель Русинів п. А. Шіпман, Ню Йорський адвокат. Взагалї було на обідї 50 осіб. Підчас обіду вносив наш Владика тост в честь Митрополита, а Митрополит знов, відповідаючи підносив те, щоби американські Русини удержували живу звязь з старим краєм. Потім промовляли ще заступник консуля п. Вандмаєр, п. Шіпман і о. Підгорецький, парох Ню-Йорку. Особливо красний був тост п. Шіпмана (по анґлійськи) в честь руського народа. Сей обід тревав до год. 4-ої.

МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ.
(З часів паломництва до Сьв. Землї.)

Но головне, так сказати-б, повитанє Митрополита відбуло ся о 8-ій год. вечер в Ню-Йорській руській Церкві сьв. Юрія. Вже від 6-ої години зачав сходити ся до руської церкви при 20-ій улици нарід і братства так з самого Ню Йорку як і з поблизьких околиць, а по год. 7-ій здвиг народа був так великий, що поліція мусїла замкнути цїлу 20-ту улицю між другою а першою евню, не пускаючи туди нї возів анї навіть піхотинцїв, а другий знов відділ поліції мусів робити порядок між товпами перед церквою, аби серед метушнї кого не удушено або не розтратовано. Всї же вікна і балькони сумежних з церквою камениць заллягли Американцї. На 15 мінут перед 8-ою годиною перепхав ся з трудом автомобіль, на котрім їхав Митрополит і Преосьвящений Сотер. Оба достойники пішли на приходство, з котрого як і з церкви повівали американські і руські прапори. Приходство в Ню Йорку находить ся як раз проти церкви і сьвященики в сьвітлих ризах а сейчас по-за ними братства з хоругвами, відзнаками і сьвічками в руках утворили через цїлу улицю, значить, на поперек від приходства до церкви шпалїр. Точно о год. 8-ій вийшов з парохіяльного дому Митрополит в архиєрейських ризах, а дївчатка в білих суконках почали з кошичків сипати Йому цьвіти під ноги. І поволеньки, кроплячи сьваченою водою по обох сторонах, перейшов Митрополит через шпалїр до церкви, де при дверех повитав Його ню-йорський парох о. Н. Підгорецький. Відтак відслужив Митрополит при асистї духовеньства молебен, а при кінци відсьпівав хор відповідні многолїтствія.

По скінченю молебену, засїв Митрополит на трон, а Преосьвящений Сотер в епитрахили вийшовши на амвон, привитав Його звідтам коротко вправдї, но так сердечно, щиро і патріотично, що нарід і сьвященики не могли здержати ся від плачу, а й самому Митрополитї ставали сльози в очах... По привитаню Преосьв. Сотером говорив Митрополит. В своїй промові витав Він американських Русинів іменем старого краю, виказував свою радість, що давне Його бажанє — відвідати Русинів в Америцї — сповнилось, взивав всїх Русинів, щоби у новій своїй вітчинї не ходили манівцями, но щоби провадили честне, христіянське житє і держали ся своєї Церкви і народности і желав, аби Всевишнїй благословив американських Русинів так дочасним як і вічним щастєм. Промова Митрополита тревала яких 10 мінут і була вона щира від серця до серця, тай можна було пізнати Його велике зворушенє...

Відтак відсьпівано ще суплїкацію і Митрополит, поблагословивши всїх

(Продовженє на сторонї 4-ій)

Боротьба за право.

По роману *К. Є. Францова.* — Переклав *Мих. Атаманюк.*

(Дальше)

По салї проніс ся крик переряженя і негодованя. Зібрані довго не могли успокоїтись. Офіцир від гузарів казав, що його віддїл хто зна', чи зможе устоятись проти Тараса, коли у него тисячка чоловік.

Супроти того ми повинні вивезти управителя з міста і донести про се Тарасови, — простогнав бурмістер.

— Доки я живий, се не станеть ся, — поважно заявив окружний начальник. — Було би се незаконно. Коли він сам схоче виїхати, то се його дїло, але горе тому, хто всилує його погрозами до виїзду.

— Може би поговорити з Ґаїком, — предложив офіцир. — Ви-ж знаєте, де він знаходить ся?

— В тюрмі, — виявив адвокат Старковский. — Начальник вязниці казав менї, що управитель прибіг до него ранїсїнько і просив його замкнути в арешт. Говорять, що він тепер майже цїлком стратив голову.

— Про се пізнїйше, — сказав окружний начальник. — Зараз треба прибавити більше війска, а крім того післати про все докладну звістку старості.

Капроньский зірвав ся з радости і виступив на перед; бо як лиш прийдеть ся їхати, так нікому иньшому, як таки йому.

— А все розкажіть, як вас поспитають, — додав начальник. — Най панове урядники у Львові знають, як тут розпоряджуєть ся той розбишака Тарас!

— Капроньский ликував. Він навмисно прийшов зі своїм доносом, щоби пімстити ся на Тарасови і напудив усїх. А тут згадав ще він на погрози Тараса і рішив поповнити ще одну підлість.

— Пане начальник, — почав він, — є спосіб обезоружити його.

— Який же, який? — скрикнув начальник.

— Чи пригадуєте собі, чим я спас своє житя... Посадити в тюрму жінку і дїтий Тараса.

— Мовчіть! — в негодованю закричав начальник. — Менї стидно, що між слїдчими найшла ся людина, яка відважила ся подати так проти-законну пропозицію!

— Не будете так добрі переговорити ся з паном Ґаїком? — звернув ся окружний начальник до адвоката Старковского.

Адвокат згодив ся і сейчас пішов до вязниці.

— Як лиш управитель згодить ся виїхати, то ви поїдете враз з ним, — сказав по мовчанці окружний начальник Капроньскому.

Капроньский скаменїв зі страху. Коли-б йому дали супроводжати власну смерть,, то і тодї-б він так не настрашив ся.

Ґаїк оказав ся хорим і на пів божевільний, і Капроньскому на його щастє удало ся самому їхати.

Враз з ним забрало ся з міста і богато мешканців, що рішили виїхати та забрати зі собою найбільше цїнний маєток. Коло полудня супроводжали їх із міста кінні жовнїри і двацять гузарів.

На вічу, яке зібрало ся, порадив окружний начальник мешканцям узброїти ся.

— Ми не бажаємо собі наражувати ся на смерть! — кричали єднї. — Ми лїпше упросимо Тараса словами. Инші загрожували видати Ґаїка.

Окружний начальник заявив:

— Ви боягузи. Я не можу зробити вас хоробрими, та зазначую, що хто рушить управителя розстрілить ся того.

Скоро дзвонами і барабаном обявлено, що місто находить ся у виімковім положеню. До всїх міст, звідки можна було сподївати ся помочи, розіслано післанців. Ніч перейшла спокійно. Та ранком почали приходити не дуже то потішні звістки. Вернули ся післанцї з ріжних сіл, що звертали ся до селян за помочію, і принесли відповідь:

— Ми не підіймемо руки проти своїй крови. Ми радимо цісарским писарам заключити мир з Тарасом, тому, бо він справедливий чоловік.

Мужики, як видно, не тілько не згоджували ся іти проти Тараса, а готові були отверто стати по стороні местника.

Майже що години приходили доноси околичних управителів, арендарів та сьвящеників про сильні заворушеня серед мужиків. До того звістка о новім подвизі местника, нанесла страшне пригноблене.

Серед ночи Тарас появив ся в селї Задубрівцях, увільнив мужиків, що сиділи в тюрмі а управителям, після подрібного розслідуваня, приказав обстригти волоса, та заявив, що коли він дальше буде знущати ся над мужиками, то його розстріляє.

Задубрівцї лежали на рівнинї, майже на границї Буковини. Ніхто не міг зрозуміти, як Тарас туди зайшов і де він тепер мігби находитись. Прибувші в місто драгони не могли успокоїти мешканців. Скоро прибув і піхотний полк зі Зулавців; полковник Станчук вибрав ся з відтам ранком, почувши о безвихіднім положеню міста. Все військо, що находило ся в Коломиї, рішено затримати в місті і тілько, колиб прийшла звідки поміч, взяти ся успокоїти населенє в околиці.

Так стояли справи до перших днів мая. Нападу на місто не було. Та не мало і Тарас держав усїх в напруженім станї тим більше, що все появляв ся в близьких околицях. Зі всїх усюдів приходили вістки, що Тарас являв ся необмеженим володарем над мужицким населенєм цїлої околиці. Урядники, не зважаючи на своє обурене на Тараса, були в станї все-ж таки признати, що местник має великий вплив на селян.

Окружний начальник не вірив з початку на доноси, що Тарас заборонює мужикам рабувати. Та дальші звістки потверджували доноси. Писали про се і дідичі і арендарі і управителї. Тарас, справдї, грозив смертю кождому, хтоб зважив ся на рабунок або на самосуд. Майже що дня приходили звістки о новім судї Тараса. В протягу не більше трех неділь Тарас перепровадив десять судів. А у всїх случаях заходило одно і те саме. Відділ Тараса окружав дім, местник розпитував обвиненого; коли той заперечував закиди, кликав сьвідків; потім Тарас обявляв засуд і тут же його виповнювано. Обвинених або стригли, як безчесних людий, або тут таки розстрілювано. Забрані гроші передавало ся місцевому населеню.

З початком мая прийшов зі Станиславова баталїон піхоти а з Буковини баталїон стрільців, та шкадрона гузарів. Разом з ними приїхав ґенерал, який мав проводити всїм військом. Ґенералови прийшло ся познакомити з доволї чудними звістками про местника.

— Пане Старковский, — спитав він адвоката — ви здаєть ся добре знаєте Тараса? Скажіть, чи ви уважаєте наше місто в небезпеці?

— Розумієть ся, як довго находить ся тут Ґаїк, — відповів адвокат. — Та небезпека грозить кождому дворови, кождому замкови, де сидить подібний нікчемник. Тарас не робить не із-за личної образи. Ґаїк у него нїчого не забрав. Він почав боротьбу за право, за „сьвяте дїло". Він не успокоїть ся, коли ви навіть видасьте йому управителя.

В місті ґенерал оставив певне число війска, а прочі воєнні сили рішив роздїлити на віддїли і розкинути їх по околиці. Та і так розіставлене війско не могло нїчого зробити. Його піймати було трудно і він не ожидано появляв ся то в однім місці то в другім.

VI.

Меншканцї Зулавців не стали по сторонї Тараса тому, що він замість помочи їм проти війска, наніс їм чимало прикрости. Вони не могли стати і по сторонї правительства тому, бо відчували страшну ворожнечу до урядників і жовнїрів. Тому то, коли село вкінци освободило ся від стійки жовнїрів, в головах селян почали перебивати ся найріжнїйші думки. Щоби упередити насильні дїла селян, отець Лев наставав на виборах вибрати уповновласнених, які повинні вияснити всїх їх бажаня. Вибрано шістьох людий. По деяких спорах прийшли вони до такого заключеня, на яке згодили ся і прочі селяни Зулавців.

— Тарас відказав нам помочи, правительственні урядники поступили з нами не законно, тому то ми мешканцї Зулавців рішили управляти ся по своєму. Вибрані нами судії будуть нашими провідниками, не будемо виконувати жадних робіт нашому панови, та однако зістаємо спокійними і чесними людьми. Не рухати мемо анї замок, анї приналежну йому землю. За те всю громадску землю забираємо собі.

Таким способом ота сільска громада власним розумом устроїла у себе республику. Семена вибрано першим „свобідним судією", в змислї президента.

Народне віче під липою, на якім запало то рішенє, відбуло ся дуже поважно. Не були присутні тілько Анниця і отець Лев.

— Братя! — сказав Семен, — для нас булоб встидом, колиб ми не з'уміли власними силами удержати порядок. Кругом нас сум і неправда, хай же у нас панує спокій, оснований на труді!

Через більше накопиченє ріжних справ, із за нової самоуправи в селї, вибрано не двох, як було перше, а трох старшин. Олексій мав поклопотати ся утриманєм порядку внутрішних справ, розумієть ся, завідувати роздїлом громадскої землї і зібраного зерна; другий старшина, різник Василь, обовязав ся вести вніпшні справи а Валєрій завідувати громадскими толоками.

Коли все то порішено, уставили ся вічевики по пять чоловіка в ряд і зі сьпівом „Тебе Бога хвалим" вирушили на громадску толоку. Чорний хрест здіймили і поставили в три кроки від берега. Потім судя і три старшини упали на колїна і три рази вдарили поклони. Прочі зробили те саме а многі плакали.

Коли всї встали, звернув ся до них Семен зі словами:

— Зробимо все, що зможемо, щоби охоронити своє право. Клянїм ся всї!

— Клинемо ся! — повторили селяни.

З того часу в селї началась спокійна праця, тодї, як кругом лила ся кров і гомонїв плач та стони. А начальству і жовнїрам було не до них; у них були далеко серіознїйші клопоти. Тарас продовжував свою роботу з тоюж відвагою і анї разу не вдало ся жовнїрам піймати анї одного чоловіка із ватаги местника. Вони всюди являли ся або запізно, або чатували на ватагу коло Днїстра, коли він переводив розправу коло Черемоша, або охороняли Снятин, коли ватага працювала коло Теслянпць. Надармо висилало ся нових жовнїрів, надармо власти підкуплювали волоцюг, щоби слїдили за Тарасом.

Местник продовжував свою роботу з тим успіхом цїлий май і Червень. Він розпоряжав ся уже в чотирох округах Галичини і зайшов аж на полуднє Буковини. Управителї перестали звертати ся до властий боючи ся мести Тараса. Хотяй Тарас судив надзвичайно строго, за цїлий час не укарав анї одного невинного і все стримував селян від незаконних поступків, все-ж таки огорнув всїх управителїв якийсь страх.

В половинї липня вислано проти Тараса 5000 жовнїрів та їх провідники нїчого не могли зробити. Мужики з найбільшою готовістю сповіщали местникови про всякі рухи війск.

Зулавчани радували ся всяким пораженєм „білих мундурів". Чим більше терпіли війска неудач, тим кріпшала у них віра, що ніхто не порушить їх вільної управи. Та прийшов день, коли вони переконали ся, що не так то легко охоронити своє право. Лучило ся се в похмурий день липня. Сторожа, яку різник Василь вислав сторожити коло моста, спокійно собі хропіла в сухому та затишному курінн. Їз розбудив шум і тупіт на мостї. Ішов відділ піхоти з офіциром на переді, який їхав на кони. Сторожа з криком помчала в село і стріляла на знак небезпеки. Вони добігли в село скорше, чим прийшло війско.

Коли офіцир, — то був полковник Станчук, — підійшов з жовнїрами до шинку, дорога була загороджена деревом, великими мішками із сїном, дошками, а за тими барикадами стояло коло пятьдесять люда з готовою зброєю. Полковник Станчув був чоловік розумний і добрий. Щоби оминути кровопролитє, він задержав жовнїрів на двіста кроків від барикад, а сам поїхав в перед і покликав судію.

— Отця тут нема, — відповів Грицько. — Та чого-б, ти не забажав, — наша зброя дасть тобі на все відповідь.

Полковник предложив подумати і повернув ся до жовнїрів. Коло барикад зібрала ся майже цїла громада. Всї були войовничо настроєні. Тим то й не легко удало ся судям і сьвященикови упевнити Зулавчан, що треба послухати офіцира. Семен попрямував із своїм сином, трема старшинами і сьвящеником до того місця, де були жовнїри. Їх як громом поразило, коли довідали ся, що жовнїри прийшли арештувати Анницю і її дїтий.

— Пане полковник, — скрикнув сьвященик, почервонївши зі злости, — ручу вам головою, що та нещасна жінка не бере нїякої участи в роботї чоловіка.

— Ми не позволимо! — горячо заявив Грицько.

Селяни рішучо постановили не видати Анниці. Порозумівши ся з ними Семен, передав то полковникови.

— Пане! поки живий буде хоч один чоловік із нас, тобі не вдасть ся забрати жінку і її дїтий. Ми не допустимо до такого насильства. Так каже нам наша совість.

Полковник дав ще чверть години на роздуманє.

Семен з прочими людьми вернув ся ід барикадам; за ними пішов і сьвященик. Вони оповістили селян, чого бажає офіцир. Однодушний крик обуреня був відповідію. Галька побіг до дому, щоби передати Анниці ту страшну вістку.

Грицько заняв ся зібранєм зброї. Він приказав заняти дві хатинки і горбок, де стояла церков. Люди розбігли ся вибрали собі відповідні місця і залягли, держачи зброю на поготові. Вони рішили допустити жовнїрів на трицять кроків, а там пічнуть стріляти всї на команду Грицька.

Скоро прогомонїли барабани і жовнїри пішли на приступ, держачи зброю в руках. Селяни підпустили їх близенько, не задавши анї одного вистрілу. Коли жовнїри добігли до хати Валєрія, Грицько, що стояв на барикадах, сквапливо підніс свисталку до губ...

В тім чиясь рука відтягнула його руку від губи.

— Я не позволю стріляти, — почув ся грімкий голос.

Грицько оглянув ся. Перед ним стояла жінка Тараса з маленькою дитиною на руках. Позадї неї бабуся-робітниця, голосно хлипаючи провадила двох хлопчиків. Анниця стояла випрямившись гордо, з тим же мрачним спокоєм на лици, який у неї так і зістав ся після шуткової недїлї.

— Ви не повинні стріляти — сказала.

— Я сама піду із жовнїрами!

— Аннице! — скрикнув Семен, — ти віддаєш себе тим катам?

— Так... ходім! — приказала слузї.

Офіцир замітив се і задержав жовнїрів. Анниця мовчки підійшла до полковника і сказала:

— Я можу іти за тобою, — а ось і мої дїти!...

Селяни ридаючи обступили Анницю. Всї були тронуті до глубини душі. Вони цїлували кінцї її одежи. Сьвященик сказав:

— Твоє імя, жінко, збереже ся в памяти, як довго істнувати ме то село. Не турбуй ся, твоє господарство буде в найлїпшім порядку.

— Спасибі — тихо прошептала Анниця. І її покотили ся сльози із очий. Вона пішла до воза.

Забубонїли барабани і війско справило ся в дорогу до Коломиї.

Окружний начальник був майже примушений властями зарядити арештованє Анниції. Він навіть просив, щоб його перенести в стан спочинку, та сего не приняли і йому прийшло ся власноручно написати приказ арештованя. Та за те він рішив о скілько можливо облегчити її положеня.

На слїдстві він запитав її.

— Чи помагала ти своєму мужеви в його дїлах?

— Нї, пане! — відповіла Анниця.

— Я однаково мушу посадити тебе в тюрму. Та ти не бій ся, тобі буде добре, — сказав він а сам подумав:

— Дав би то Біг, щоби будучність не заставила пожалїти о вчиненім розпорядженю.

Слова старика справдили ся. Другого тижня після того, як привезено Анницю в місто, окружного начальника розбудили о півночи по дуже важному дїлу.

Коли він побачив перед собою писара Йосифа Дорна, він захитав ся і схопив ся за стіл, щоби не впасти.

— Убили Гохенав! — крикнув він поглянувши на писара, який нїколи не був боягузом, а тепер також заледве держав ся на ногах.

— Убито! — відповів він.

Гонехав був совітником правительства, якого післали для розслїдженя справ до місточка Яблонова. Був то гарний чоловік, найлюбійший судія в цїлім окрузї; і хотяй через те він найменьше зі всїх міг попасти ся в руки местника, всеж таки окружний начальник дав йому сорок драґонів. З ним поїхав його писар Дорн. Тої ночи вони повинні були вернути ся.

Окружний судія почув, як від тої звістки стало у нього волося дубом на голові. — Хвилю постояв він закаменїлий.

— Як же се стало ся? — спитав він в кінци.

Старий писар з трудом витягнув ся перед ним і почав розказувати.

— Із Яблонова ми виїхали о осьмій годинї вечером. Драґони їхали собі спокійно коло коляски, і сам пан совітник зажартував собі і сказав, що хотїв би побачити Тараса.

— Він хвацький судія, — сказав пан совітник, у него є чувство справедливости.

— Воля ваша — відповів я — та він всеж таки розбійник, хай нас Господь хоронить від него.

— Но, та вже-ж — відповів совітник — я не так дуже бажаю собі стрітити ся з ним; та він все таки не простий розбійник; він судить як чоловік, а не як нікчемник.

Ми спускали ся на місток через червоний потік. Тілько що пан совітник промовив ті слова як по обох сторонах ріки зашевелїв шувар і нас окружили розбійники. В пять мінутах всї були обезоружені; вони не убивали тих, хто піддавав ся; вони звязували їх і клали на землю. Один із них із виду міщанин, підійшов до колясці, подивив ся ввічливо і сказав:

— Потрудіть ся вийти. Я вас проведу до местника.

Я пригадую собі, яким молодцем був Тарас два роки тому в зад, коли приходив він до нас в уряд по службовим дїлам. Тепер нас підвели до худого, поморщеного старика з розбурханим волосям і менї здавало ся, що він з трудом держить ся на ногах.

— Ти можеш іти собі, старику, — сказав він менї. Можливо хиба що передасть тобі пан совітник послїдні бажаня?

Підімною затрусили ся ноги. Пан совітник зблїд; схватив мене за руку, та спокійним голосом промовив:

— Я совітник окружного суду, Гохенав. Мене знає кожда людина в окрузї; всї знають, що я не робив нїчого проти-законного. В чім ти мене обвиняєш, Тарасе?

— В нечувалій жостокости, в нарушуваню всякого права. Моя жінка і дїти нидїють у вашій тюрмі!

Совітник випрямив ся і відповів поважно:

— Даю тобі слово, що їх арештовано не по нашій волї, а після приказу із намістництва!

Тарас поглянув на него.

— Але-ж, здаєть ся, ви самі приказали Капроньскому ще на Великдень, грозити моїй жінцї тюрмою!

— Він збрехав, той драбуга!

(Дальше буде).

Відозва.

Русько-український Народе!

Дня 15. липня сего року відбули ся збори в Збаражи, доворічні збори русько-української інтелїґенциї та визначнїйших селян без різницї партий збаражського повіту при участи делєгатів Краєвого Шкільного Союза пп. М. Гущанського управителя гімназиї в Рогатинї і о. Ваня з Заланова. На порядку дневнім була справа основаня української приватної гімназиї в Збаражи. Сейчас вибрано низше підписаний комітет, а сей по уконституованю постановив скликати на день 31. липня збори доворічні в повисшій справі по всіх селах збаражчини і через вислане своїх делєгатів на ті збори засягнути відомости, яка думка про сю справу серед селян нашого повіта.

Дня 31. липня с. р. відбули ся рівночасно по всіх селах збаражчини доворічні збори, звіти делєгатів нашого комітету викагують, що наша сільська маса відгукнула ся на наш зазив дуже гарно. Скрізь з одушевленєм принято гадку заложеня приватної гімназиї в Збаражи, скрізь скидано жертви на кошта основаня, скрізь субскрибовано більші або менші суми на кошта еї удержаня. В виду сего низше підписаний комітет постановив приступати до отвореня гімназиї з початком шк. р. 1910/11, однак кошта одержаня еї будуть великі, а сила фінансова одного повіта мала, тож ми Збаражці стаєм перед Тобою Руський Народе тай просим: „дайте крейцар, дайте крейцар, стократно він вам зверне ся". Звертаєм ся до Тебе Русько-українська Суспільносте, поможи доброму і пожиточному громадському ділу грошевими датками. Не давайте богато, але давайте всі! Маєте на Рогатин, Яворів, Кончинці та Городенку, може Вас це стане і на Збараж. Думаєм, що доказувати потреби рідної приватної гімназиї в Збаражи не потребуєм, бо чим більше буде українських гімназий, тим більше буде русько-української інтелїґенциї, тим близше буде та хвиля, коли вороги нашої національности перестануть голосити сьвітови, що ми є менше вартним народом, а станем нацією, з котрою всї будуть мусїли числити ся.

„Дайте крейцар для Збаража" кличемо до Тебе Русько-український Народе, та сподїємо ся, що Ти нас не залишиш в дїлї, для котрого ми думаєм зарисковати своїм спокоєм, своїми грішми. Датки просимо надсилати на книжочку щадничу „Руського народного дому" в Збаражи. Ч. книжочки 157., або на руки п. Д-ра Володимира Білинського, лїкаря в Збаражи.

Збараж, дня 10. липня 1910 року.

Ширший повітовий шкільний Комітет:

Д-р С. Бохенський, о. А. Заячківський, Д-р В. Білинський, Я. Остапчук, Д-р Г. Фединський, А. Шмігельський, Т. Стрільбицький, С. Шмігер, К. Редчук, о. С. Теслю, о. Є. Роздольський, о. В. Ваньчицкий, К. Ваньчицкий, А. Заремба, Г. Таращук, І. Телевяк, М. Гординський, о. С. Головацкий, о. А. Юрчинський, о. О. Зарицький, М. Борщ, К. Дячун, І. Цебринський, І. Паляпиця, І. Юцишин, Г. Чернявський, І. Кухарук.

ВІЧЕ в SYRACUSE, N. Y.

Дня 31 липня 1910 відбуло ся віче в гали P. O. Day на W. Feyette Str., Syracuse, N. Y. в справі остатних кровавих подій на львівськім університеті. Віче було заповіджене 2 рази в церкві, та на жаль дуже мало явило ся народа. На вічу промовляв довго о. Т. Цар в справі кровавих подій а по нім П. Парибус і М. Куріца.

„Щоби вшанувати память найкрасшого сина Руси-України, покійного А. Коцка, котрий впав від ляцької кулї частники встали з крісел з окликом: честь А. Коцкови що пролив кров свою за нашу найвисшу школу; засилаєм глубоке співчуте Матери покійного. Честь і слава Українї що має таких славних Синів — Ганьба ляхам-кровопійцям що напосїлись знищити нас на нашій землі.

Потім о. Т. Цар забрав в друге голос і представив зібраним яка то є тяжка борба наших братів в старім краю. Ми тут на вільній земли, нас нїхто не переслїдує, тому ми повинні гроші складати на краєві школи. І знов залунали оплески і посипались датки на руки П. Парибус. Зложили: о. Цар 2 дол.; по доляру П. Парибус, І. Шеремета, М. Попик, О. Шеремета, І. Вербовий, З. Палагнюк, І. Яворський, Гр. Боднар, В. Гриник, Д. Пастух, В. Сеньків, Н. Дідуник, Т. Новинчук, І. Бобрівец, Д. Митар, Т. Ячник, Григ. Зазуляк, Н. Крик, М. Куріца, Ксенька Тандас; Юлія Цар 2 дол.; по 50 центів: Насця Шеремета, Н. Романишин, П. Титор, М. Пирожак, Т. Андрусишин, В. Сливінський, Григ. Бедзісь, М. Трач, П. Танасишин, А. Годжак, О. Надяк. Разом зібрано на вічу 29.50 дол.

Жертви, котрі сколектували Пилип Парибус і Микита Попик по гавзах. По доляру: П. Яцура, Т. Бочан, Н. Гринчук, І. Осак, Н. Гладун, Явдоха Горбаль і Варвара Окіпня; по 50 центів: С. Трач, А Столяр, С. Нодяк, Ів. Хоркавий, А. Окіпний, Ю. Гриник, І. Волич, Д. Матвіїв, І. Пастух, А. Модний і І. Клим; по 25 цнт.: П. Луципин К. Марків, Т. Цяпа, Григ. Бугай, О. Коблюк, Т. Лїтус і Григ. Луципин. Разом 14.25 дол.

По вічу сьпівав хор читальні.

Гроші, по відтрученю коштів т. є. за галю репта зістали вислані до краю на фонд А. Коцка дня 16 го серпня 1910 р.

ВІЧЕ в Wilkes-Barre, Pa.

Заповіджене на день 21-го августа віче відбуло ся при участи висше 300 народа. Віче отворив о. Ілія Куаїв, пояснюючи зібраним єго цїль, відтак завізвав присутних до вибору президиї. До президиї ввійшли о. Іван Сендецкий з Олифанту як предсїдатель, а Василь Гришко зі Скрентон і Антін Шкробак з Wilkes-Barre як секретарі.

Перший бесїдник виступив п. Петро Кирилюк зі Скрентон з рефератом про просьвіту. Навів історичо який колись руський нарід був культурний та як вороги Ляхи і Москалї, добувши підступом панованя над українсько-руським народом, довели його до руїни просьвітної а тим самим і, матеріяльної. Вирвали народови купецтво, мастки, закнебльовали уста, приспали духа — але не вбили. Нинї тоє дух український встає, та хоче здогонити проспаний час, добиває ся своїх прав; народ український в Галичинї власними силами без помочи держави закладає та утримує приватні школи, але як тїло без голови, так школи без найвисшої сьвятинї науки, без університету, не можуть доповнити верпика культури. І того Ляхи найгірше боять ся, щоби Русини не стали на рівнї з другими культурними народами, бо сим скинули би зі себе ляцьке ярмо, проте всякими підлими способами перешкаджають Русинам в осягненю свого власного університету. Бесїдник змалювавши як слїд ляцьку опіку та підлість, дійшов аж до остатних кровавих подій на львівськім університеті, де упав жертвою бл. п. Адам Коцко, відтак звізвав присутних до жертв на школи в Галичинї.

Другий бесїдник о. Левінський зі Скрентон в своїй бесїдї взивав нарід до патріотизму, до ощадности та жертволюбивости на просьвітні цїли в Галичинї. Подав примір на Литвинах, що американські Литвини збудили литовський нарід в Европі, котрий жиє еще серед тяжших обставин як Українцї, до нового житя. Кождий Русин, вертаючи з Америки повинен нести не лиш заробок матеріяльний, але і сьвідомість національну до свого краю і там бодро ставати в ряди борцїв за права народні, бо „не чужого ми бажаєм, а свого то права," де погибла там мусить воскреснути наша давна слава.

Відтак попросив о голос п. Гринько Мрикало зі Скрентон. В своїй палкій бесїдї представив долю галицького селянина, де по скасованю панщини, кождий нарід взяв ся за своє дїло, а Русин пішов до коршми пити, та прокинув ся, коли вже Німець, Чех і Лях свою ниву обробили, кидаючи на руську ниву камінє, бурян та колоди, а тепер Русинови не так легко свою ниву очистити та обробити. Взивав бесїдник кождого робітника, щоб раз на тиждень відмовив собі одної шклянки пива а ті гроші вислав на просьвітні цїли до рідного краю, то з тих центів зробить ся міліони, які дадуть утримане нашим бідним дїтям прагнущим науки.

Потім забрав слово п. Антін Шкробяк з Вилксбері, представив геройську смерть Адама Коцка та оплакану долю бідної матери і рідні погибшого від ляцької кулї їх дорогого сина-кормителя і брата.

Вкінци о. Сендецький піддав слїдуючі резолюциї до ухвали, котрі зістали зібраними одноголосно приняті:

1) Зібрані на народнім вічу Русини-Українцї в Скрентон, Па. дня 21-го серпня 1910 р. пятнують варварське поступоване польских шлягунів в Галичинї, що укорочують нам права надані австрійською конституциєю, та всякими підлими і пікчемними способами і крутійствами не хотять допустити до осягненя українського університету у Львові.

2) Виказуємо нагану і погорду австрійському правительству, що віддало Русинів на потаму тїй-же шляхтї і що запрягло ся в службу польскої шляхти і дивить ся крізь пальцї на ляцькі вибрики.

3) Жадаємо від тогож правительства, щоб не трактувало нас по мачошиному, але поставило нас на рівнї з другими народами Австриї і забезпечило нам житє, свободу і права від ляцької нахабности.

4) Домагаємо ся від австрійського правительства строгого слїдства та вишуканя між польськими студентами убийника бл. п. Адама Коцка і покаранє тогож після закону.

5) Жадаємо скорого заснованя самостійного українського університету у Львові.

6) Виказуємо погорду всїм тим москвофілам, що йдуть рука в руку з польською шляхтою і спиняють український поступ на поли просьвітнім і економічнім.

7) Узнаємо бл. п. Адама Коцка, котрий поляг від вшехпольської кульки народним героєм.

8) Висказуємо свій жаль і співчутє матери і родинї бл. п. Адама Коцка.

9) В кінци перестерігаємо австрійське правительство перед наслїдками, які можуть повстати если не спинить ляцьку самоволю в Галичинї.

По ухваленю резолюций о. Сендецький подякував зібраним за так численну участь в нинїшнім вічу, та за спокійне і прилично захованє ся.

Вічевики зложили на „Рідну школу $19.00.

Віче закінчено народними гимнами: Ще не вмерла Україна", „Не пора" і „Ми Гайдамаки".

Віче Вилксберське кромі матеріяльної підмоги принесло велику користь для слухачів, особливо тих, що то до недавна кормили ся російською культурою, та нині зачинають від неї втїкати. Декотрі з них перший раз в житю почули, що Українцї, то не жадні виродки польської шляхти, і не жадні пів Поляки, як то толкують своїм вірникам московскі батюшки, але що Українцї як раз провадять борбу з Ляхами за свої права, коли тимчасом москвофіли ідуть рука в руку з Ляхами.

Василь Гришко.

ВІЧЕ В CLEVELAND OHIO.

Дня 7-го серпня н. с. відбуло ся в Cleveland, O. віче в справі подій на львівськім університеті. На вічу тім презаідував случайно прибувший голов. предсїдатель Р. Н. Союза п. Капітула. Промовляв о. Осип Боярчук і представив борбу на університетї у Львові від року 1900 яко такий, котрий сам все то перебував аж до року 1909 виключно. Опісля говорив п. Багрій о потребі організациї і просьвіти в Америцї, щоби могчи і звідси поперти справу старокраєву. Опісля промовляли еще иньші участники-бесїдники. По промовах зібрано 30.50 на стипендию імени убитого Коцка. Ухвалено слїдуючі резолюциї:

1) Ми, Русини-Українцї походячі з Галичини а замешкалі в містї Клівлянд, О., зібрані на вічу дня 7 серпня 1910 р. співчуваємо живо з переслїдуваними нашими братами під гнетом польським в австрійській державі.

2) Ми... солїдаризуємо ся в повні з жаданями Української молодїжи на університетї у Львові що до заснованя Українського університету у Львові.

3) Ми... взиваємо австрійське міністерство просьвіти, щоби вже раз вкоротило самовласть вшехпольских хулїганів на львівськім університетї і щоби вже раз надало русько-українському народови право до сего, чого жадному народови не відмовляє ся, т. є. право до просьвіти.

4) Ми... запевняємо наших бідних поляками в Австриї поневолених братів, що всїми силами будемо старати ся їх всегда спомагати.

Залунали народні гимни і народ виповнивший битком галю, поволи почав розходити ся домів з надїєю, що колись і „в нашім віконцє засіяє сонце".

Посьвящене руської гр. кат. церкви сьв. Ап. Петра і Павла в Auburn, N. Y.

На місце старої деревляної церковцї, котра служила мало що не 10 лїт, станула заходом щирих громадян нова, мурована сьвятиня в цїнї 16.000 долярів.

Торжественне посьвящене сеї нової церкви відбуде ся дня 5-го сeптембра (Labor Day). Акту посьвященя доверщить наш Преосв. Владика Кир Сотер Ортиньский.

На се торжество запрошуємо щирих Братів Русинів, всї сусїдні і подальші Братства і Товариства. Запрошуємо Всїх і кличемо: Прибудьте до нас, причинїть ся до звеличаня нашого торжества! Прибудьте і переконайте ся, що в борбі з відступниками і зрадниками нашої церкви і народу ми не упали, але вийшли побідно, бо стоїмо під опікою і проводом нашого руського Епископа, Єго Преосьвященства Кир Сотера Ортиньского.

Авбурн в августі 1910. F140

О. Теодозий Цар. Мих. Поляньский, предс. Петро Шевчик, кас. Лесь Зобків, секр.

Посьвячене руської греко катол. церкви в Edwardsville, Pa.

Отсим дїлимо ся з Вами, дорогі Братя-Сусїди, милою вістію, що посьвяченє нашої церкви в Edwardsville, Pa., 87 Slocum Str. відбуде ся в понедїлок рано, дня 5-го вересня т. є. на Labor Day.

На се торжество запрошуємо всїх найблизших Впр. Отцїв і всї доокличні Братства і просимо, щоби не жалували того труду і прибули до нас та взяли участь в тім торжестві.

Комітет руської гр. кат. церкви сьв. Володимира в Edwardsville, Pa., 87 Slocum Street.

„SWOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
184 Hudson St.,
Published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSZYN, Superintendent
Box 112, Elizabeth, N. J.
Адреса мешканя:
326 Rose Hill Place,
ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKYJ, editor,
184 Hudson St.,
NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW, manager,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба все/да з гори.

Гроші треба посилати в реджі строванім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order то є картiчку, котру дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть нам бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи непригожі до друку нищить ся, наколи з гори не було назначено, що жадає ся її звороту і не було залучено марок на зворот.

ПОЗІР.

Тих, що мають до мене деяку справу, прошу ласкаво аби на письмах до мене виписували мою власну почтову адресу, іменно, **Box 112, Elizabeth, N. J.** Я довідав ся припадково, що многі листи не доходили до мене через те, що вони були звернені на мою давну адресу, значить 411 Washington Ave. Так адресовані письма лишав листоном у властителя дому, а сей, не знаючи докладно числа мого нового мешкання і не маючи часу за мною шукати, передавав їх до мене через кого попало і наслідок був такий, що тих листів я не одержував. Тепер перед самою Конвенцією може дехто мати до мене дуже важну справу і мені булоб дуже прикро, колиб я через недоручене мені листа такої справи залагодити не міг. Отже — Позір!!

З поважанем
о. П. Понятишин,
Box 112, Elizabeth, N. J.

Митрополит Андрей Шептицький в Ню-Йорку.

(Продовжене з 1-ої сторони).

присутних, удав ся з церкви на приходство, супроводжений так само як і перед тим.

В середу, 24-го серпня о год. 8-ій рано мав Митрополит читану Службу Божу і церква була знов битком набита, а о год. 2-ій по полудни дав бар. Форстер, австро-угорський конзуль з Пітсбурґа, Па. в честь Митрополита обід в готелю Сент Реджіс. Митрополит забавив тим разом в Ню Йорку лише коротко, бо вже в середу о 6-ій год. вечером виїхав Він з Преосьв. Сотером і кількома сьвящениками пенсильвенійською зелізницею до Філядельфії.

Треба ще тут піднести, що Американці надзвичайно заінтересувались нашим Митрополитом. Вже вівторок, отже в день Його приїзду, можна було подибати в вечірних ню-йорських ґазетах цілі шпальти про Митрополита Шептицького; всі ілюстровані ґазети подали Його портрет, декотрі навіть в архиєрейських ризах. Те саме учинили відтак ранішні ґазети з середи (з 24. серпня) і всї загалом описують з признанєм і похвалами Його житє, Його надзвичайну карієру, Його заслуги, Його велике знанє, Його поставу, Його принятє в Ню-Йорку, (навіть сего, хто що говорив на обідах, даваних в честь Митрополита в Ню-Йорку, не промовчують), а при тім всїм подають американські ґазети загальні відомости про Русинів і гр. кат. руську Церкву в Америці. В готелю Сент-Реджіс, де заїхав Митрополит, вештались по коритарах вівторок і цілу середу репортери ріжних американських ґазет, просячи Митрополита о хвильку на розмову. Розуміє ся, що Митрополит з репортерами розмовляв про всякі квестії, на які ті репортери завертали і то досконалою англійщиною, що незвичайно дивувало Американців, а потім появляли ся ті розмови (interview) слово в слово в тутешних ґазетах. Ми знаємо, що до Америки приїжджали кардинали і ріжні високі достойники Церкви, но о скілько собі пригадуємо, то жаден з них не звертав тут такої уваги, як наш Митрополит. Він робить тут по просту фурори. Митрополит буде в Америці два місяці і певно, що за той час довідають ся про нас Американці більше, як за цілий сей протяг часу, від коли Русини почали еміґрувати до Америки.

Уважаємо ще за відповідне подати тут розклад подорожи Митрополита бодай о стілько, о скілько дійшли до нас вісти. Отже так: В минувшу неділю 28. серпня був Митрополит в Філядельфії; по полудни того самого дня вибрав ся Він разом з Преосьв. Сотером в сторони Пітсбурґа. В четвер 1. вересня виїдуть оба Владики з Пітсбурґа до Монтреал в Канаді на Евхаристичний Конґрес і по дорозі загостять до Бофало, Н. Й. В Монтреал будуть оба Владики до 12. вересня включно, а потім до 20. вересня звідають, о скільки буде можна, Канаду. 20. вересня буде Митрополит на Конвенції Р. Н. Союза в Клівеланд, О., відтак 2. жовтня поблагословить гр. кат. руську катедру в Філядельфії, а 4. жовтня поблагословить угольний камінь під гр. кат. духовний семинар в Йорктавн, Вірдж. Які дальші пляни Митрополита, поки-що не знаємо.

Вкінци осьміляємось просити наших людий з тих місцевостий, де буде Митрополит, о се, щоби присилали до редакції „Свободи" докладні описи Його приниманя, як також витинки з тих американських ґазет, що будуть про Него писати.

П.

З Пассаік, Н. Дж.

Братя і Сестри!
Руські Пассаїцькі робітники і робітниці!!

Російська кнутопоклонна „паржа" хоче конче дістати від російського царя хрест заслуги — дорогий ордер, і тому ухвалили побудувати на третій стріті в Пассаїку найдорожшу шизматицку церков. На будову тої церкви ухвалили стягнути з галицьких і угорських Русинів — бідних робітників і робітниць аж стопятнайцять тисяч долярів!! Церков мають записати (заінтабулювати) на російського царя Николу! Російський цар буде мати найдорожшу в Пассаїку церков, батюшка дістане ордер заслуги, псаломщика викроплять на шизматицького батюшку, тростиці дістануть „похвалу," а Ти, галицький робітнику і робітнице діста-

неш також даруночок: нову паньщину, бо мусиш зложити стопятнайцять тисячів долярів!!!

В старім краю робилисьмо паньщину польським і мадярським панам — в Америці кажуть нам робити паньщину на російського царя! Ціла наша кервавиця-заробок пійде на славу шизми, а наші діти і жени будуть пухнути з голоду і гинути без науки і просьвіти!

Але я запитаю ся Вас, братя і сестри робітники, чи Ви самі ухвалили на себе таку драчу сто пятнайцять тисяч, чи Ви були тогди на тім мітінґу, як ухвалювали стягнути з бідного галицького і угорського робітника послідну скіру?!! Вас там не було, Ви були би не позволили заложити собі стричок на шию і дати ся живцем закопати!!

Галицькі робітники і робітниці, котрі і віру свою затримали і лишили ся гр. католиками і ярма на своїх карках не хочуть носити, будують собі церков за десять тисяч на Van Brun Str. і роблять як мудрі люде — а ми що?! і-віри своїх предків зрекли ся, і російську паньщину добровільно у себе заводимо!! Чи се не сором?! Чи се не ганьба нам?!!

Прозріть братя і сестри та дивіть ся, що Вас чекає! На 115.000 долярів треба буде гарувати ціле наше житє, а і дітям лишить ся ще не мало, бо одно бідне руське поколїнє не виплатить $115.000, хотьби нас було тисячі!!!

Ми прийшли до Америки шукати хліба і волі, свободи; ми утікли від старокраєвих драчок та неволі аж до Америки не на то, щоби лізти у другу московсько-шизматицьку неволю та здирство. Тому я, Ваш брат-робітник кличу до Вас, пасаїцких робітників і робітниць: Не стягаймо на себе нової паньщини, не робім собі і цілому нашому робітницькому рускому станови ганьби, плюньмо на російський кнут, а йдім там, де нам каже іти наша совість, наше серце і наш розум, приступаймо до наших рідних братів і сестер Галичан, до парохії сьв. О. Николая на Van Brun Str. в Пассаїку. Проч з шизмою і російським кнутом-неволею, най живе свобода-воля і гаразд!!!

Ваш брат-робітник
Іван Доброта з Грибова.

Жертви для жертв.

Зібрано на вічу в Chicago, Ill. дня 14-го серпня с. р. 20 долярів 31 цнт.

На забаві у п. Мих. Когута в So. Bethlehem, Pa. зібрано на „жертви для жертв" $4.30. На сю ціль зложили по 50 цнт.: Мих. Когут, Прокоп Воркун, Кусий Іван, Демків Олекса, Василь Ґудз і Петро Гамівка. — По 25 цнт.: Прошин Йосиф, Андрух Малимин, Теодор Данилюк і Ілько Семенина. — Василь Михалюк 20 цнт. — Данило Малимин 10 цнт. — Разом $4.30.

На фонд укр. шкіл в Галичині.

Отсим подаю до відомости, що на надзвичайнім мітінґу Тов. „Руський Молодечий Клюб Поступовий" в Jersey City, N. J. дня 28-го серпня 1910 зібрано дальшу жертву на фонд українських шкіл в Галичині $3.53. На сю суму п. Константин Кирчів дав $1.00, а решту зложили Товариші дрібними датками.

Стефан Милянович, предс.

Оголошене.

Усіх вірних гр.-кат. парохії в Newark, N. J. запрошуємо на богослужене за упокой наших галицьких народних героїв, як бл. п. Стасюка, Коцка і відновлене читальні ім. сьв. Константина і Єлени з вічевим рефератом в справі церковно-народній в церковній гали при Court Str. по богослуженю о 11½ год. на Labor Day 5 вересня с. р.

о. Д-р Конст. К. Ерми пр. чит.
Теодозий Каськів секр. чит.
П. Куницкий касієр чит.

До відома інтересованим в „Ruthenian Exchange Co."

Борба, яка непомітно а однак безвпинно лютує на цілім просторі Злучених Держав, а іменно борба великого капіталу з дрібним, борба великанських тростів з дрібнїйшими підприємствами видала опять свої плоди. Сим разом впала жертвою одинока свого роду фірма, „Ruthenian Exchange Co." містяча ся під ч. 184 Hudson Str., New York, а яка совістно і незвичайно чесно протягом кількох літ обслугувала загал Русинів пересилаючи гроші, виправляючи наших людий до старого краю і з відтам, служачи їм усякими правними радами і порадами в усяких случаях, боронячи перед визиском і здирством чужих аґентів і т. д. І за цілий час існованя сеї фірми не дала вона ні разу поводу до скарг та жалоб а навіть хотяйби і найменшого невдоволеня.

З днем 1-го вересня фірма ся, Ruthenian Exchange Co., 184 Hudson Str., New York, N. Y. є приневолена перепинити свою діяльність по тій причині, що з сим днем входить тут в житє нове право, яке жадає від кождого такого бизнесу сто тисяч долярів заруки (бонд), та зложеня десять тисяч долярів готівкою у контрольора стейту. Річ природна, що в виду таких вимогів стало річию неможливою для ніодного Русина в Америці вести подібний бизнес, а затим і Ruthenian Exchange Co. мусїла перестати істнувати.

Подаючи отсе до відома загалу, передовсїм почуваю ся до обовязку сердечно подякувати усім тим щирим руським патріотам, що ділом і словом старали ся підпирати до тепер сю одинокy руську інституцію, а дальше повідомити їх, що з днем 1-го вересня Ruth. Exchange Co. перестає існувати, то є перестає висилати гроші до старого краю. В усїх однак справах, які моглиб ще виплинути з дотеперішного урядованя, то є зурядованя по день 1-го вересня с. р. прошу звертати ся по день 20-го вересня (Sept.) на адресу Konst. Kirczow, 184 Hudson Str., New York, N. Y. а від дня 21-го вересня с. р. на адресу: Konst. Kirczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

З глубоким поважанем
Константин Кирчів.

Всенародне Віче Русинів в McKees Rocks, Pa.

в справі послідних подій на львівськім університеті і в справі „Фонду імени Мирослава Січинського" відбуде ся дня 4-го сентемвра 1910 р. о год. 4-ій по полудни в Harrison гали, 378 Helen Str.

За Комітет
А. Гальчак.

Велике Народне Віче

в справі послідних галицьких подій відбуде ся дня 4-го вересня 1910 о год. 4-ій по полудни на Ключіє (Kluzis Hall)

44 Social Street, Woonsocket, R. I.

Приходіть як найчисленнїйше, щоби скріпленими силами запротестувати проти галицьких шляхтичів та австрійських властей, а висказати співчуте погибшим героям. Просить ся оо. Духовних з сусідних околиць, щоб були ласкаві взяти участь.

КОМІТЕТ:
о. Вол. Довгович, Андрей Швець, Теодор Маґаляс, Василь Патрило, Йосиф Липський, Михайл Чагарин, Петро Купярський, Онуфр. Червінський, Мих. Веселюк.

НАДІСЛАНЕ.

Відп відь цареславному батющці в Madera, Pa.

Через борбу, яку від трьох років провадить „Американскій Русскій Вѣстникъ" проти гр. кат. Церкви в Америці, удало ся цареславним батюшкам збаламутити всяких наших хрунів особливо з угорської сторони в Madera, Pa. і перетягнути їх до себе. Тому, що тих новоупечених цареславних є там занадто мало, хоче тамошний батюшка побільшити свою кошару. До сего вживає батюшка таких способів, що коли відбувають ся у него балі, „посьвєцанки" або инші шопки, то він пише до нашого Братства довгі „посланія" і запрошує нас до участи. Хоч ми ті запрошеня все з засади іґнорували, то батюшка однак не дає мам спокою. І так, на дни 5. вересня с. р. значить в американське сьвято „Labor day" має благословити „Сѣверо-Американскій и Алеутскій Єпископъ" Платон часовню (каплицю) в Mader-ї і тамошний батюшка з тої нагоди „вшкварив" знов до нас посланіє. Свої посланія зачинає мадерський батюшка такими словами: „Darohiji Brata vo Christi Isusy!" а потім плете нам дурниці про те, що наша віра і віра його, то „odna viera", що „vied mi brata odno" що „odnoho otca jestesme i jednoj materi", що ми всі „jestesmy Russiny" і т. д. Тому, що згаданий батюшка насилає нам раз в раз такі письма, ми уважамо за відповідне дати йому відповідь отсею дорогою:

Найперше, скажіть нам, цареславний батюшко, що ви за один, що не умієте по руськи писати, лиш пишете якоюсь такою мовою, якої ми нігде і ніколи в житю не чули. Чому ви, цареславний батюшко, виставляєте себе на сьміх, пишучи до нас листи такою дивоглядною збираниною, що як би так зжер який пес єко ваше письмо, то розтріс би ся хиба на сто кавалків.. По правді сказавши, воно нам дуже дивно, чому ви не знаєте по руськи, ви-ж прецінь єсьте цареславним батюшкою, чоловіком „образованим", а до того ще й угро-руським ренеґатом, отже без условно повинніб вміти написати якось по людськи. Нам здаєсть ся, що вам здалоб ся ще піти на науку руської мови або до якого цареславного семинаря прим. в Міннеаполіс, або хоч би до якого нашого руського штубачка, якого певно ви моглиб знайти в Mader-і або десь в околици, тай тоді підучившись яко-тако по руськи, ви змоглиб ліпше подвизатись в ширеню „odnoj vier-y". А-ну, зробіть так, як ми вам радимо цареславний батюшко. Се одно.

А що до сеї одної viery, то ми скажемо вам так: Воно є правда, що колись перед віками наша і ваша віра були одно; тоді було справді „одно стадо і один пастир". Но царгородські патріярхи під впливом грецьких цісарів відірвались від сего одного стада і сотворили собі стадо нове, в котрім вони стали папами. Від сего знов стада, котре вже раз відірвали були царгородські патріярхи від стада спільного, відірвалась з часом ваша російська церква і взяла собі за голову московського патріярха. Як довго стояв на її чолі сей патріярх, то вона ще проявляла якесь житє; коли однак Петро Великий поставив над нею „Святѣйшій правительствующій Всеросійскій Синодъ" то ваша церква стала ся звичайним собі державно-політичним заведенєм, в котрім на першій скрипці цар і його кліка грає. І через таке удержавлене віддала ся російська церква цілковито на услуги сьвітській політиці і під охороною поліції та салдатських баґнетів помагає вона держати нарід в темноті та росийщити неросийські народи в царській імперії. Примірів на се богато, і мадярський цареславний батюшко, мусите певно знати, чим є цареславна церква для 25. мільонів українського народа в Росії, коли вона забороняє йому навіть читати сьв. письмо на своїй рідній мові. Конець-кінців, ми до російської церкви не належали, тай не хочемо і ніколи не будемо належати. Ваша віра ріжнить ся від нашої і ваша церква не є правдива, тай ви батюшко, не заходіть коло нас як лис коло курей, бо з гори вам кажемо, що всі ваші заходи будуть дармні. Се друге.

А трете знов таке: Скажіть нам, цареславний батюшко, що ви розумієте під сею назвою „Russin" (через два „сс"), якою ви послугуєтесь у своїх глупих посланіях? Чи вона значить тільки, що „Русин" (через одно „с"), чи тільки, що „русскій", єсьб то „Росіянин" або „Москаль", як то звик наш нарід іменувати Росіян. Такої назви „Руссин" ми не здибали ані в якихось книжках, ані навіть не читали про неї в таких заталапаних ґазетах як „Вѣстникъ" Жаткович або „Поступъ" Гладика. Ми так думаємо, цареславний батюшко, що після вас „Руссин" значить те саме, що „русскій", або иншими словами, що ви уважаєте себе і нас за Росіян. Якої народности єсьте ви батюшко, то се нас дуже мало що обходить; ми знаємо тілько, що ви народились в Magyar Orszag-у та що перед тим були ви мадярським патріотом. А що дотикає нас, то ми скажемо вам „во всеуслишаніє" ось що: Ми, члени Р. Н. Союза від. 135 єсьмо і ніколи не були чим иншим як тілько Русинами-Українцями. Ми дорожимо і гордимось тим іменем та плюємо і відвертаємо ся з погордою від всяких хрунів, ренеґатів, запроданців і взагалі від таких людей, що за миску сочевиці покидають своє і йдуть на Службу чужим богам.

Ну тай будьте здорові цареславний батюшко! Ви можете устроювати собі збіговиска, яких лише ваша душа собі бажає, но від нас відчепіть ся, бо ми уважаємо за нисше чести брататн ся з вами. Ґуд бай — і отсе наше письмо най буде відповідею на всї ваші листи до нас. І ще раз: Ґуд бай!

Smoke Run, Pa., 15. серпня 1910.

За 135. відділ в Р. Н. Союзї

Н. Джмелик, предсідатель.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Вересень

1	Ч	Андрея
2	П	Самуіла
3	С	Тадея
4	Н	11. Аґатоника
5	П	Іринея
6	В	Евтиха свмуч.
7	С	Тита, Вартол.

— Як доносить „Діло", то іменоване о. ректора руської духовної семинарії у Львові, д-ра Йосифа Жука, ґенеральним вікарієм в Сараєві для босанських Русинів є вже довершеним фактом. Нове своє становище обійме номінат, проти котрого руссофільська преса була почала в останних часах таку заїлу кампанію, уже з початком вересня с. р. В сей спосіб зіставо сповнене бажанє Русинів-еміґрантів в Боснї, які подібно нам, довго ждали на свого епископа і аж наконець тепер діждали ся.

— В Росії лютує тепер страшна пошесть, холєра. До сих пор, як обчислюють, потягнула вона понад сто тисяч жертв. Передовсім лютує вона на Україні. Полтавська земська управа купила багато примірників української книжочки „Як треба боронити ся від холєри". Книжку сю написав Гр. Коваленко і видано вже її скілька разів. Сю книжку вислано повітовим санітарним відділам, висланим з полтавського земства на боротьбу з холєрою. Книжку роздають людям даром. По селах нарід прямо дурїє зі страху перед холєрою, а з темноти, яка саме причиняє ся до ширеня сеї пошести, уживає ріжних забобонів до відверненя холєри. В єлисаветськім повіті на Херсонщині по селах колядують, бо кажуть, що холєра утїкає, як почує коляду. Звісно, що в зимі холєра притихає. Чому взяли ся колядою проганяти холєру розказують таке: Один чоловік стрітив на улиці подорожного і спитав, хто він. Подорожний відповів: „Я холєра". — „А як довго ти ходити меш?"— „Аж до колядки". Оба дійшли до села, а подорожний ліг спочати під плотом. Небавком заснув і не счув ся, як коло него зібрало ся ціле село і всї завели коляду аж під небеса. Подорожний підвів ся і пригадав собі свою розмову з селянином пішов, сказавши „От вже і колядують, треба мерщій утїкати". Селяни колядували ще цілий день, щоби холєра не вернула. Щастє мав подорожний, що селяни мали „респект" перед холєрою, бо в иншім разі могли єму кости поломати.

Гірше вийшов подорожний Власенко в Павлівцї, хоч до холєри не признавав ся. Власенко ідучи через село Павлівку в Київщинї, спинив ся коло колодязя напитись води. Павлївські баби зараз пустили чутку по селї, що подорожний „пускав холєру в керницю". Збіглись селяни і почали, хто чим бачив, бити нещасного, нї в чому неповинного чоловіка. Якась спасенна душа дала знати поліції. Прибіг урядник з стражниками і виратував тяжко вже побитого Власенка. Всїх, що били єго, арештовано і з наказу ґубернатора будуть строго покарані.

— Три міліярди на алькоголь. Після статистики нїмецкого правительства виходить, що від р. 1904 до 1908 р. припадало на особу в Нїмеччинї (вчисляючи дїти, женщини і старців, які звичайно дуже мало пють) річно 116.66 лїтрів пива, 3.86 л. горівки і 5.82 л. вина. Числячи 1 л. пива середно по 30 феників, 1 л. горівки по 1 марцї і 1 л. вина також по одній марцї, то випадає річно на кождого мешканця Нїмеччини видаток 35 марок на пиво, 3.86 марок на горівку, і 5.82 марок на вино. В цїлій державі видано в послїднім часї — при 64 міліонах людности — річно на горівку, пиво і вино разом 2.859.5 міліонів марок. Видатки Нїмеччини на алькоголь перевисшають майже два рази річні видатки на війско і маринарку, є майже 4 рази так великі, як сума, яку видає держава на обезпеченє робітників а 5 разів, як видатки на утриманє публичних шкіл в цїлій державі.

— Новий король. При кінци сего місяця чорногорский князь Микита обходитиме ювилей свого 50 лїтного панованя. З сеї нагоди князївство Чорногорія буде проголошене королївством, а князь Микита буде коронований на короля.

— „Цепелїном" до північного бігуна. Ґраф Цепелїн, відомий винахідник воздушного судна до кермованя, задумує виправитись в подорож до північного бігуна своїм воздухоплавом. В останних тижнях ґраф Цепелїн вибрав ся на далеку північ до Шпіцберґу, де має поробити відповідні приготовленя. Відси полетить він на своєму бальонї до північного бігуна.

— Великий скарб. Перед віками була кріпость в містї Алькарі в Еспанії, кріпость побудована для оборони перед нападами Арабів (Маврів). В часї недавних землетрусів часть кріпости много потерпіла, а в послїднім часї завалила ся одна вежа і падаючи убила кількох прохожих. Тодї громадська рада рішила й решту кріпости розібрати, щоби знов коли не приключило ся нещастє. При розбираню кріпости наткнули ся робітники на підземні пивниці, в котрих найшли людські кістяки, ріжні старинні предмети і дві великі желїзні паки чи скринї, наповнені золотими і срібними еспанськими і портуґальскими монетами, а на споді плиточки і таблички золота. Найдений скарб оцінено на 773.000 корон і при його подїлї одна половина припаде правительству, а друга робітникам, котрі були занятї при тих розкопах і котрим пощастилось найти той скарб.

— Старенький коровай. В стариннім Єгиптї учені все роблять розкопи і відкривають з кождим днем старинности. В найновіцшім часї найшов один анґлійський учений при таких розкопах на берегах ріки Нїля бохонець хлїба, який дуже добре заховав ся. Хлїб не округлий, як наш теперішний, а тругольний. Хлїб той найдено під развалинами храма, який був побудований на 2500 лїт перед Христом, тож і він мусить не много молодший віком бути а подобає на наш звичайний засохлий, коровай, тілько що має старенький кілька тисячів віків за собою.

— Два міліони на улиці. Дня 30. м. м. везено в Полї під охороною війскової сторожи коло два міліони корон в золотї і сріблї, які були призначені до виплати офіцирам, урядникам і робітникам війскової маринарки. Ненадїйно під таким тягаром зломало ся колесо воза, а скриня з грішми вилетївши на улицю, розторошила ся так, що гроші розсипали ся по бруку. Докола того місця збігли ся товпи народа і приглядали ся збираню блискучої монети. По перечисленю грошей показало ся, що не бракувало анї одної корони.

— Найстарші дерева. Сто років тому відомий францускии вчений дослїдник природи Декадоль знайшов в Америцї дві старі сосни. Одна мала 25000 лїт, а друга 3240 лїт. Другий славний дослїдник Олександер Гумбольд знайшов в Африцї дерево, що мало 5150 лїт. Сими днями, як доносять часописи, найдено в Мексицї капариса, що росте вже 6200 років. Кипарис сей має навкруги дванайцять сяжнів.

— Спотребованє паперу. Чим більше спотребовує чоловік паперу, тим більше він культурний і в тім відношеню папір йде в парі з милом. Статистичні дані сьвідчать, що в послїдних роках скількість паперу з'уживаного в ріжних державах стала рости незвичайно скоро. В однім тільки 1904 р. на земли вироблено 5 міліонів тони паперу. З того найбільше спотребувала північна Америка, бо 2 міліони тон; Нїмеччина 750.000 тон, Анґлія 500.000, Франція 240.000. Сю скількість паперу оцінюють на 2 міліярди франків. Найменше спотребували: Туреччина, Персія, Росія і Огненна Земля.

— Приріст людий на сьвітї. Останними десятками лїт прибуло на сьвітї дуже багато людий так, що в деяких краях аж „за тїсно" людям жити.

	Було в 1895 р.	а в 1905 р.
Росії	135,934.000	141,200.000
Спол. Дер.	68,934.000	83,153.000
Нїмеччинї	54,179.000	60,500.000
Японії	42,271.000	48,975.000
Анґлії	30,221.000	43,221.000
Франції	38,459.000	39,300.000
Італії	31,296.000	33,604.000
Австрії	24,971.000	27,241.000
Угорщинї	18,257.000	20,110.000
Іспанії	18.157.000	18,900.000
Інші нар.	47,733.000	54,166.000

Від року 1895 до 1905 загальний приріст людности на повисші краї виносить 63 міл.

— Гадина в ротї. Про надзвичайну пригоду пише „Кубаньский Курієр". На лугах Напереулї один пастух спав з розявленим ротом. До него підповзла гадина й засунула голову в рот. Пастух прокидає ся від тяжкого болю і силкує ся витягти гадину за хвіст. Але се єму не вдає ся: гадина ховає ся в горло. Товариші - пастухи допомагають витягти гадюку. Нарешті они відривають пів тулуба, а решта гадини лишає ся в горлї. В такім станї посадили хлопця на коня і повезли в село до лїкаря, але на дорозї пастух помер.

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Іх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинский, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ, 712 Carson St. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Ґут Кульчицкий, Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чеґін, Cleveland, O

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, 439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Box 1464 Olyphant, Pa. Lack. Co.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, Box 112, Elizabeth, N. J.
Адреса мешканя: 326 Rose Hill Place, Elizabeth, N. J.

Редактор:
Антін Цурковський, 184 Hudson St. New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 84 Hudson St., New York, N. Y.

Головний орґанізатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton St., Holyoke, Mass

Головна Канцелярія Р. Н. Союза знаходить ся під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Руский Народний Союз" — приниимає членів до 45 літ житя. Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разї смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00.

В разї смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разї утрати: а) обох очий, ніг або рук $1000.00.
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяцїв до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно один раз в рубрицї „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛЇВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центів від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошене мусить бути прислана з гори та в цїлости. В противнім разї оголошене безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками

3) Кожде оголошене мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошене несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всіх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошене, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.

До всіх Вп. Секретарів і Орґанізаторів Відділів Р. Н. Союза.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декларацій без виповненя сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні декларації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню декларацій просимо на те уважати, щоби на декларації було подано на яке посмертне член хоче належати перечеркнением слова **ціле** або **половину** посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иньшого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або рускої віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на декларації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів прошу виповнювати і присилати враз з деклараціями і розметом.

Від Головного Уряду Р. Народного Союза в Америці.

Ч. 1455. КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Семан Борис отримав як посмертну запомогу по женї Ксенї з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Wilkes Barre, Pa. 21 серп. 1910.
Семен Борис.
Сьвідки:
Петро Типак,
Пилип Ґулька.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 99.
Іван Ґазда предс.,
Петро Герман секр.

Ч. 1449. КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Николай Хомяк отримав як посмертну запомогу по женї Розалїї з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Pittsburg, Pa. 5. серпня 1910.
Николай Хомкевич.
Сьвідки:
М. Стефанович,
Михаїл Попіль.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 53.
Николай Войтович предс.,
Алексий Витяз секр.

Ч. 1409 КВІТ $421.00
на чотириста двайцятьоден долярів, котрі п. Настазія Моланинець отримала як посмертну запомогу по мужу Василю з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Волосянка 7-го серпня 1910.
Настазія Моланинець.
Сьвідки:
Андрей Губаль,
Михайло Ружилович,
Від уряду Громадского в Золосяні.

Ч. 1409 КВІТ $421.00
на чотириста двайцять оден долярів, котрі п. Олекса Моланинець отримав як посмертну запомогу по братї Василю з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Волосянка 7-го серпня 1910.
Олекса Моланинець.
Андрей Губаль,
Михайло Ружилович,
Від уряду Громадского в Золосяні.

Ч. 1444. КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі місцевий уряд отримав як посмертну запомогу по Прокопі Сьвятковскім з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Hazleton, Pa. 3-го серпня 1910.
Андрей Пелех.
Сьвідки:
Антін Капушчиньский,
Василь Косцюв.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 85.
М. Мардиняк предс.,
А. Романчак секр.

Рух
в відділах Р. Н. Союза

CHISHOLM, MINN. бр. сьв. Отця Николая від. 37 подає до загальної відомости, що на піврічнім мітинґу дня 14. августа зістав вибраний новий уряд: Федор Бурняк пр., Петро Жентичка секр., Мих. Косак кас., з. пр. Онуфр. Кір, з. секр. Стефан Періґ, з. кас. Іван Окаль; дозорці хорих: Ник. Сушереба, Вас. Циґан і Павло Плїшка; дверн. Іван Гобляк; контр. книг. Ілько Лазорищак.

ORMROD, PA. бр. сьв. Отця Николая від. 124. повідомляє усіх своїх членів, що річний мітинґ відбуде ся дня 10. вересня с. р. Справоздане касове і вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить 50 цт. а урядник 1 дол. кари. — І. Олійник прд., Д. Бала секр.

ELMIRA HEIGHTS, N. Y. бр. сьв. Мих. від. 8. дає до відомости, що на мітинґу дня 18-го серпня 1910 вибрано слідуючий новий уряд: Вас. Юрчак предс., Ф. Цпін секр., Вас. Сьпівак кас., Теодор Тира і Павло Ґурский конгр.: Іван Тарбай, Ілько Курила і Захар Чорний до фляґи; Петро Сьпівак і Гавр. Скаско доктори; Андр. Басараба госп. — Ф. Цпін секр.

ANSONIA, CONN. бр. сьв. П. і П. від. 10. подає до відома всїм членам що братство устроює Баль, на котрім має явити ся кождий член з відзнакою, тоє в шапці і з знаком. Єсли не появить ся підлягає карі 1 дол. Баль відбуде ся на дни 6-го вересня. Початок о годині 2. по полудни в німецькій гали на Мейпел стр. — Африм Клянцко фін. секр.

GLEN LYON, PA. бр. сьв. П. і П. від. 27. подає до відома, що вибрано на річнім мітинґу дня 21. серпня с. р. новий Комітет: Гр. Фуджак пред., Ник. Сійчак з. предс., Алекс. Фринцко секр., Теодор Кєц кас.; Ник. Мадяк і Петро Дубець ревіз. каси; Ник. Гриник і Терентий Адамович опікуни хорих.

YOUNGSTOWN, O. бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 140. подає до загальної відомости, що на річнім мітинґу дня 14. августа с. р. вибрано слідуючий новий уряд: Юрко Ґлеза пр., Алекс. Литвин з. пр., Йосиф Присташ секр. Гр. Душний з. скр., Стеф. Гринько кас., Вас. Панько з. кас., Василь Скиба писар, Ів. Буранич з. пис., Юрко Литвин доз. хорих, Миколай Лїщак дверник, Семко Катек з. дверн. Котрий член не буде робити а не явить ся на мітинґу платить 50 цнт. кари. — Юрко Ґлеза пр., Стеф. Гринько кас., Йосиф Присташ секр.

TAYLOR, PA. бр. сьв. Отця Николая, від. 92. отсим подає до відомости усім членам, що листовна адреса брацтва звучить: Andro Hryn Box 26, Taylor Pa.

Балї і Представленя

(Оголошене в сїй рубриції коштує: для бр. в Р. Н. Союзї і гр. кат. парохій по 2 цнт., а для всїх других по 4 цнт. від слова).

Конкурс.

Руска Громада в Шамокін, Па.
глядає
дяко-учителя.
Вимагає ся красного голосу і ґрунтовного знаня провадженя хору. — Посада до обнятя від 15-го лат. септ. Рефлектуючі на сю посаду, зволять зголосити ся на адресу:
Rev. Jno. Konstankewicz
SHAMOKIN, PA.

Пошукуваня осіб

(Оголошене в сїй рубрицї коштує по 2 цнт. від слова).

ДЕ Є?
Василь Коцюрка з Микулинець, повіт Тарнопіль, Галичина пошукує свого сина, Михаїла Коцюрка. 3 роки перебував в Ню Йорку, під 342 Cherry st. у п. Й. Шкрибайли, а 4 роки тому, як виїхав з Ню Йорку десь в околиці West Virginia чи North Dakota. Хтоби з поважаних читачів міг менї подати єго докладну адресу тому дам 25 долярів надгороди — або він сам — зголоситись під адрес:
Василь Коцюрка,
c|o J. Skrybajlo,
35 E. 1st St., New York, N. Y.

— Де єсть Станіслав Бучек, котрий довший час перебував в Неварку, Н. Дж. а перед роком виїхав до West Virginia. Пошукує єго жінка, Юлія Бучек що приїхала з краю і вже місяць з двома дітьми в шпиталю в Каспліґарді. Хтоби о нім знав, або він сам, нехай зараз зголосить ся до:
Michael Kadubec,
536 Market St., Newark, N. J.

— Русин кавалєр хоче женити ся. Маю 10 акрів фарми і гавз, пошукую чесної Русинки від 16 до 20 літ, яка, має мати посягу 5 до 6 сот дол. Зголошувати ся на адресу:
John Boryniak,
Box 66, Yorktown, Virginia.

Допись.

З Detroit, Mich.

Просимо ласкаво помістити сих кілька слів в „Свободі" про наше житє-бутє в тій далекій країні. Ми Русини в Detroit згуртували ся по можности доперва тому три роки. Між иншими орґанізаторами нашої громади і парохії, як Кміцінський, Мосира, Горак, Салагуб і ін., головним провідником хотів бути славно-звісний на цїлу Америку Николай Стефаньский (recte Стапиняк). Представив ся як бизнесїст, салюнїст, капіталїст і пр. і обіцяв людям вистарати ся у якоїсь компанії (жидівскої) 4 льоти під будову церкви і галї. З тих 2. льоти дарунку а 2. за гроші. Розуміє ся зараз на початок заповів колєкту; одні й дали зараз, другі донесли пізнїйше. Тай зачав будувати церков. Що недїлї збирав на гвоздї, так що єслиби за ті гроші пакупив був гвоздїв, цїла церков сталаби желїзною. Люди давали радо, бо тїшили ся, що будуть мати свою церков. По вибудуваню зачав ся старати о сьвященика і то на свою руку. Спровадив був о. Заклиньского, независимого і єще якогось одного суспендованого, ба і царославних Капаназія і В сїлєва; одним словом сам Стефаньский орудовав тою парохією як сам хотів, бо льоти і церков були на него записані. В кінци спровадив і Платона і вишукав якогось піддачого, готового на батюшку Наші люди, виключно самі Галичани, спостерегли крутїйство Лемка тай зачали старати ся о свого сьвященика у Преосьвященного Сотера. А тимчасом знайшли ся вже аґітатори царославні, тай давай наших Лемків перетягати на „істинно русскую вєру". Кільканайцять родин дало ся збаламутити, а понеже мали всегда на поготову „батюшку". тож хотіли і церков на Платона записати. Наші люди оперли ся і спровадили найближшого сьвященика з Cleveland, O., о. Бурика і зачали ся годити зі Стефаньским о купно згаданої церкви. Царославні давай собі торгувати, але дрібних не мали. А Стефаньский затирав руки, що бизнес буде файний, бо одні на других зачали набивати. Конець кінцем наші згодили льоти і церков за $4900. Розуміє ся в двоє переплатили, льоти жадної даром не дістали; колєкта вся зістала в руках Стефаньского, а за саме посередництво получив тойже Стефаньский від Вебера $1200. Царославні зачали процес, але програли. Тоді давай будувати окрему церков. Той сам Стефаньский, „правовірний католик-лемко" згодив ся їм будувати церков і зачав, але не скінчив: не годні були з ним витримати. Але церков стала і батюшка прибув. Наш перший сьвященик з руки Преосьвященого Сотера був о. Левиньский. Але Стефаньский, понеже то не з єго руки сьвященик, так йому досолив, що по 2 місяцях мусів лишити парохію. В 3 місяції по О. Левиньскім прибув знов з рамени Преосьв. Сотера, ряний кацап сьвященик Красїцкий. Той був рік в Detroit, але так господарував в парохії, що і сам пристав на царославіє і люди цїлком від церкви відстали. Кілька родин в тім часї знов перейшло до царославної церкви. Аж в листопадї 1909 р. приїхав до нас, по великих заходах у Преосьвященного, о. М. Лукавский, котрий взяв ся щиро до працї над парохією, так що нинї майже всї збаламучені Лемки (з винятком 4. родин) вернули до нашої церкви; люди пізнавши відправу і науки о. Місіонара зачали ся щораз більше горнути до церкви, церков в нутрі зачала ся прикрашати, сьпів хоральний, аж любо послухати, довги помаленько, але стало зачало ся сплачувати — одним словом — Боже дїло зацвило повним цьвітом. Та лихо не спить. Той сам Стефаньский, правовірний Лемко, котрому Преосьвященний найвиразнїйше сказали, що єсли „того сьвященника не будете шанувати, і він з вашої причини мусївби Detroit опусутити, вже більше жадного не дістанете", зачав в послїдних 2. місяцях так парохіян проти сьвященика бунтувати, що тойже був змушений єго поступоване публично в церкві напятнувати. До помочи придбав собі молодого недосьвідченого предсїдателя, Пет. Пуцилу. Дійшло до того, що Петро Пуцило зрік ся предсїдательства, викинув сьвященика з помешканя, напав брутально на него і бувби єго побив, єслиби сусїди були не оборонили. А треба знати, що той дім був парохіяльний, але Петро Пуцило за підступним старанєм Стефаньского набув його від парохії.

Отже ми підписані відзиваємо ся тепер до вас; Панове Стефаньский і Пуцило: перестаньте киринити, бо ми не дамо нашому дорогому сьвященикови кривди зробити. Ми ся добре переконали о вашій поганій роботї на шкоду церкви і парохії, а з другої сторони о совісній працї і щирости і прихильности до нас і до нашої парохії нашого отця духовного. А Ви можете собі дальше шукати компанії з соціялїстами і царославними, а до нас Вам засї, бо нас цїла громада. Ваші брудні дописи до „Союза" на Преосьвященного, на сьвященика і на парохіян Вам не поможуть, а нам не зашкодять, а парохія помимо Вашої пекольної кирині устоїть ся, а Ви певно упадете, а упадок ваш тим більше буде соромний, чим страшнїйше ви в своїй гордости і завзятости проти цїлої парохії виступаєте.

Петро Пошивак предс.,
Дмитро Радавець кас.,
Іван Братусь секр.

Одинока взірцево уряджена
ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“
затруднює добре вишколений друкарський персональ, посїдає найновійші машини, як тоже ріжнородні гарні черенки і прикраси.

Виконує
всякі друкарські роботи
точно, гарно і по низьких цїнах.

Впов. Родимцї, як тоже Відділи і члени Р. Н. Союза повинні з всякими друкарськими роботами удавати ся лише до своєї друкарнї „Свободи.“ — Адрес:

184 Hudson Street, New York, N. Y.

Проєкт.

Недовгий лиш час ділить нас від конвенції, але якось не видко, щоби люди предкладали свої пляни-ради, в який би спосіб наша орґанізація могла розвивати ся під кождим взглядом як найліпше. Щоби сему зарадити ми робимо початок. Але наперед застерігаємо ся, що пишемо сї стрічки в найліпшім намірі.

Знаємо, що побіч помочи грошевої в разі каліцтва або смерти, наша орґанізація поклала собі за цїль також просьвіщати своїх членів. А до сего служить орґан „Свобода", за котру платить кождий член 10 цнт. на місяць, що робить тепер суму около $1.400.00 місячно. Чи і о скілько „Свобода" відповідала положеній собі цїли і вимогам членів ми оставляємо то на боці, а хочемо висказати гадку, яку би ми хотіли бачити „Свободу" на будуче.

Щоби осягнути свою цїль „Свобода" повинна бути інтересна — занимаюча так, щоби члени з охотою її читали а до того, щоби з того мали пожиток і душа і розум і серце. В ній повинні появляти ся річи змісту уморальнюючого — але не проповіди. Скаже неоден: тих річей чуємо досить в церкві. Ми на то відповімо, що майже половина членів не учащає до церкви і не чує подібного з ріжних причин. А кромі того кождий знає, кілько то зла діє ся між нашим народом і як тяжко тоє мстить ся на нас.

По друге „Свобода" повинна просьвіщати національно, подаючи історичні відомости коротко а звязло, дальше відомости з житя в старім краю так з Галичини як з Угорщини, з Буковини як і російської України. І так, в „Свободі" повинні бути вісти, як в старім краю на цїлім просторі двигають ся Русини, що радять в парляменті чи в соймі, як Русини боронять своїх шкіл перед спольщенєм, які маємо інституції фінансові і кредитові, що нарід робить або матеріяльно піднести ся, про всякі спілки молочарські і хлїборобські, про товариства гімнастично - пожарні і т. п. Про те все ми мало або нич не знаємо. І нїчо дивного, що вороги наші закидають нам і ширять таке поміж народ, що ми лиш про політику дбаємо а про нїчо більше, бо про те все вони тут не можуть знїкуди довідати ся. Тай сам наш нарід читаючи те пізнав би, що з нами так зле не є і кріпився би більше духом. А про буденні річи т. зв. „новинки" з старого краю, чим наш нарід так дуже цїкавить ся, ми вже і не споминаємо. А то саме скажемо і про новинки американські. А їх тут така тьма-тьменна! З кождого стейту, з кождого більшого міста кілько би їх навибирав а кілько начитаєш ся в тутешних найбільших дневниках, а хоть часть з них повинна подавати також „Свобода". Великі вісти-новинки з ріжних сторін Америки: як про роботу в фабриках, копальнях, про будову нових фабрик, про страйки, катастрофи і т. д. надавали би часописи більше своєрідного характеру. Нарід би бачив, що з неї може про щось для себе пожиточного довідати ся і тим самим уважав би її за свою.

І то не треба забувати, що майже більшість членів позістане всегда в Америці, отже їх повинна „Свобода" освоювати з американською політикою. Подавати відомости про житє загально американське, аби з них були сьвідомі руські сітізени Америки. Піддавати думки, аби також матеріяльно двигали ся, брали ся до торговлї, аби і вони були колись своїми панами а не вічними чужими наймитами.

Аби всему тому задосить учинити, потреба щоби в редакції було з чого користати. Т. зн. редактор повинен мати під рукою всеґда популярні видання історії нашої побіч наукової н. п. Грушевського, дальше руські часописи з Галичини так релігійні як: „Нива", „Основа", Місіонар, „Посланник", так політичні як „Діло", „Народне Слово", „Свобода", Перемиский, Подільський Вістник, „Підкарпатську Раду", часописи з Буковини, з Угорщини та з України. А щоби пізнати про житє економічне мусить мати всї часописи економічні як „Економіст", „Господар" і прочі, яких є споре число. А щоби можна інформувати про житє американське, то повинно ся мати під рукою кілька більших часописий з ріжних центрів Америки. До того всего і саму нашу часопись треба би побільшити найменше на 12 сторін.

Але що найважнїйше потреба і відповідних людий, котрі хотіли би тому ділу цїлковито посьвятити ся і лиш з того жити. А тим самим потреба піднести редакторам їх пенсію. Редактори, котрі будуть забезпечені, будуть ліпше дбати про редаґованє, через се часопись набере на повазі і значіню, та принесе більшу користь членам. А знаємо, що часописи радо читані із адвертайзментів мають великий прихід. І так предкладаємо, щоби головний редактор побирав пенсії яких $150 до 180 місячно, другий, що дбав би про відділ оголошень і помагав в новинкарстві мав би менчу відповідну його ділу непревисшуючу $100. При тім такий редактор повинен бути сам одвічальним і самостійним в часі свого урядованя т. зн. тоді не потреба би було над ним жадного платного урядника. Розуміє ся, що релігійні, національно-демократичні переконаня членів повинні бути ним сьвято респектовані. А понадто і о кореспондентів сталих або хвилевих треба подбати і не жалувати заплатити за їх труд. Гадаємо, що на се сума $80—100 місячно є конечна. Через се часопись набере лиш на більшій вартості. Тут неповинно ся говорити, що за великі суми назначує ся, бо вже раз повинні ми поставити нашу часопись на тій вижині, на якій стоять нинї подібні часописи инших народностий.

При тім на єще одно не повинно ся забувати, а то на скору і точну висилку, єсли часопись має відповідати свому призначеню. А то нераз ми на „вестах" даємо оповіщенє, що тої а тої недїлї відбуде ся чи мітінґ чи представленє чи баль, а часопись з тим оголошенєм прийде день або і два дни по всьому! І звісно ще, що в неділю оден член читає для кількох, а єсли пізнїйше прийде, тоді вже не так легко о численних слухачів.

Вкінци предкладаємо, щоби вступне для нових членів числячих висше 35 літ було в міру їх літ висше так, щоби замість теперішних $5 платили би тепер найменше $7.

St. Louis, Mo. дня 18. Серпня 1910.

За братство сьв. Вол. Вел. від. 179 Р. Н. С.

М. Петровський, пр.
о. Д. Хомяк, зас. пр.

В обороні чести.

В 34-тім числї „Свободи" появилась „Пригадка Філядельфійським патріотам", в котрій д. М. Бабій накинувсь на д. Гр. Шаґалу, будьто би той присвоїв собі гроші, збирані на Фонд ім. М. Січинського.

Не від річи отже буде згадати, яка ухвала запала на згаданім вічу, дня 6. червня 1909 року.

Ухвалено і вибрано комітет до збираня жертв і припоручено тому, щоб порозумів ся з ком. Пітсбурським; з зібраних гроший половина висилалась до родинного краю, а друга зіставляла ся на „Фонд ім. Мирослава", тут, в Америці. Д. Др. Шаґала був касієром, тож гроші до часу віддав до банку. Гроші зібрані в Пітсбурґу лежали у тамтого касієра, длячого отже філядельфійські не могли очікувати відповідного часу в банку?

Дальше, ком. Пітсбурський не закладав жадної інституції ані не подав на що обертає згадані гроші, тож ті, що давали гроші на той фонд уважали за відповідне, затриматись з висилкою тих грошей до сего часу, доки Пітсбурський комітет не оголосить точної цїли на яку згаданий фонд оберне.*)

*) Тут зайшло хиба мале непорозуміне і шановний автор не пригадує собі хиба ухвал віча з Пітсбурґа. В числї 20-ім з 27-го мая 1909 р. в статї „Віче в Пітсбурґе" (4-та стор) стоїть таке: „......основаня фонду ім. Мир. Січинського, з якого половина осталаб в Америці і становилаб основу до відкритя конечно потрібного приюта для дїтий амер. Русинів"..... „Реферат з'єднав собі узнаня у всїх присутних. Під конець вибрано до введеня справи в житє головний комітет. ..." і т. д. Виходить отже, що пітс комітет ясно подав цїль, на яку обертав зобрані гроші, і її публично оголосив, ще на два тижні перед вічем в Філядельфії. — Прим. Ред.

Тепер патр. пітсбурські обернули той фонд на попиранє „Господарського Союза", тож і Філядельфійці мають право рішити де мають свої гроші відіслати, що і зроблять в короткім часї та оголосять в „Свободі".

Пишучи то припоминають ся слова „Шершеня" — „де діл мало і роботи, там богацько крику". Таке саме і з п. Б.

В своїй пригаді промахнув ся, пишучи, що комітет нїчо не зробив. Розумієсь, що не зробив п. Б., хоч „голова та ініціятор", котрий не дав ані цента, як рівнож не зібрав нїчо поза вічом, хоч мав час та стичність з народом. Дальше неправдою є, що на вічу зібралось $85.00, бо лиш $34.00 (відчисливши розходи) — а $20.15 зібрав опісля поза вічом один з комітетових С. Д.

А що філядельфійці не хотіли числити ся з п. Б., то брати їм того за зле не можна, бо він сам писав та заклинав, щоб грошей до Пітсбурґа не посилати ані не давати, а лиш відіслати до родинного краю. А що в „Союзі" котрийсь з філядельфійських питав, де поділись збирані гроші, то єдино для того, що не був певний, чи п. Б. відіслав гроші до краю чи лишив у себе.

Накидуватись публично на д. Гр. Шаґалу та закидати йому крадіж народнього гроша, безпідставно, се хиба трохи більше як негарно. Гр. Шаґала є чоловік чесний та діяльний, а не послухав тому п. Б., позаяк той не є головою ані Пітсбурґ. ані Філяд. комітету. Він лиш зробив так, як йому казали ті, що жертвували на ту цїль гроші.

Р. Слободян.

Відкрита відповідь

Братства Союзового в Ramey, Pa. цареславному батюшці з Madera, Pa. на єго „bars šumne" запрошенє нашого Братства до взятя участи в посьвяченю їх церкви на день 5-го вересня с. р.

Всечесний Отче!

Позаяк довідалисьмо ся від Ваших пів дозінових нещасних „вірнікоф", що Ви Отче змістом листовної відповіди Братства Союзового з Smoke Run, Pa. дуже роздражнені і złosni", тому ми низше підписані уважаємо за невідповідне відповідати Вам листовно а натомість відповідаємо Вам отсею дорогою і так:

Витаєте нас Отче „Славою Христа". Чи Ваші діла, непрошеного гостя, що єством вовка в овечій скірі входить в несвоє стадо, вийдуть на „Славу Христа", позволимо сумнїватись. Ви прийшли в нашу парохію сіяти роздор та колотнечу, нам разом плакати не радоватись з нагоди посьвяченя Вашого Храму, положеного не во Славу Царя Небесного але земного. Маємо показати Американьцям, що ми є? Бляґою Американьцям очей не замилимо, наші діла дадуть сьвідоцтво „čto mi jesme". Кажете, що ми діти одного Отца. Сли так, то Ваша місія з хвилею того рода Вашої сьвідомости скінчена в наших околицях.

Солоденька Ваша промова через наші серця до наших кишень єсть так дволична, як дволичний зміст Вашої печатки. По Англійскі звете себе „Orthodox Catholic", та чому не маєте відваги назвати себе і своє стадо „Православними католиками" по руски чи российски? Поясніть нам се.

Імпонує Вам католицка назва, радібисьте за католиків Православних уходити перед Американьцями але перед руским народом єї встидаєтесь? Та чому? Спитаєтесь своєї совісти!

А дальше, чи є в сьвітї неправославні католики?

Дуже хромає схований Ваш перед Вашими власними вівцями католицизм, наколи підпираєте єго кривулею православною.

Сих кілька слів відповіди Вам під розвагу.

Сумно, страшно сумно, єсли чоловік з назвою своєї віри, обрядом а навіть бородою встидаєсь перед лицем сьвіта. Та з такими не нам пара, а Ви самі покиньте фарисейство і не Американам але людям обдуреним Вами самі без нас покажіть „čto vi jeste?"

Ramey, Pa. August 21, 1910.
Василь Копильчак предс.,
Іван Бунґа секр.,
Василь Цап кас.

ДОБРА ВІСТЬ ДЛЯ КУРЦІВ.

„Turkey Red" нового рода найліпші папіроси, які колинебудь продавано по так низкій цїні.

Чи Ви курите папіроси? Віримо у се, що можете дістати щось доброго за свої гроші?

Ми радимо Вам перечитати уважно цїкаве оголошенє о „Turkey Red" папіросах, заміщене в сім числї. Рід тютюну із котрого виготовляють сі папіроси є знаменитий, задля того їх найбільше тепер уживають в Америці.

Єсли хочете курити добрі папіроси, купіть собі пачку „Turkey Red". Вони суть зроблені з найчистійшого турецкого тютюну; з них будете певно вдоволені і переконаєтесь, що навіть за подвійну цїну инші папіроси їм не дорівнають. За 10 центів дістанете 10 папіросів, і в додатку вартісний купон.

Кождий, хто спробує „Turkey Red" папіроси буде вдоволений. Купіть пачку ще нині.